

Sekundární analýzy dat z vybraných mezinárodních šetření

Od roku 2011 je garantem a realizátorem mezinárodních šetření výsledků žáků v České republice Česká školní inspekce. Tato skutečnost umožňuje České školní inspekci jako národní autoritě pro hodnocení kvality a efektivity počátečního vzdělávání propojovat zjištění ze všech typů inspekční činnosti (inspekční činnost na místě, inspekční elektronické zjišťování, národní i mezinárodní testování výsledků žáků apod.), a poskytovat tak komplexní a kvalitativně silnou zpětnou vazbu o vzdělávání v České republice.

PhDr. Josef Basl, Ph.D.

vedoucí oddělení mezinárodních šetření

Na základě výsledků mezinárodních šetření výsledků žáků připravuje Česká školní inspekce také nejrozličnější sekundární analýzy, jejichž cílem je nahlížet na témata počátečního vzdělávání optikou výsledků žáků z mezinárodních srovnávacích testů a poskytovat interpretace využitelné pro tvůrce vzdělávacích politik.

Česká školní inspekce tak například analyzovala rozdíly mezi méně úspěšnými a velmi úspěšnými třída-

mi a školami prostřednictvím výsledků mezinárodních šetření PIRLS, TIMSS, PISA a ICILS.

V následujícím textu jsou představena hlavní zjištění plynoucí ze tří sekundárních analýz, které Česká školní inspekce zveřejnila v květnu a červnu roku 2016.

Zjišťování výsledků žáků prostřednictvím mezinárodních šetření probíhá v pravidelných intervalech a zaměřuje se zejména na oblasti matematické gramotnosti, přírodo-

vědné gramotnosti, čtenářské gramotnosti a počítačové a informační gramotnosti. Do jednotlivých šetření je za každý stát zapojen reprezentativní vzorek škol a žáků (jde minimálně o 150 škol a 3 000 žáků).

Při zveřejnění výsledků je v ČR vždy vydána tzv. národní zpráva, na kterou později navazují další výstupy, mezi které patří například publikace s uvolněnými úlohami a sekundární analýzy zaměřené podrobněji na určité téma.

► MĚNĚ ÚSPĚŠNÉ A VELMI ÚSPĚŠNÉ TŘÍDY

(sekundární analýza výsledků šetření PIRLS 2011 a TIMSS 2011) | [Plné znění sekundární analýzy zde](#)

Úspěšnost tříd byla analyzována podle výsledků žáků 4. ročníku základní školy, na které byla zaměřena obě šetření TIMSS 2011 (matematika a přírodověda) a PIRLS 2011 (čtenářská gramotnost).

Ze sekundární analýzy vyplynulo, že vzdělávání žáků v méně úspěšných třídách neprobíhá v ideálních podmínkách. Menší podíl těchto žáků (ve srovnání se situací žáků ve velmi úspěšných třídách) učí učitelé s kvalifikací učitelství pro první stupeň a učitelé matematiky účastníci se dalšího vzdělávání v různých oblastech výuky matematiky. Výrazně menší podíl žáků v méně úspěšných třídách než v těch velmi úspěšných

učí učitelé, kteří jsou se svým povoláním spokojeni. Učitelé méně úspěšných tříd působí ve školách, které kladou menší důraz na studijní úspěch, mají o něco horší školní klima a nabízejí učitelům o něco horší pracovní podmínky, než jak to hodnotí učitelé ve velmi úspěšných třídách. Žáci

v méně úspěšných třídách také obecně častěji než ti ve velmi úspěšných třídách zažívají šikany.

Přesto se i učitelům v méně úspěšných třídách daří poměrně velký podíl žáků zapojovat do výuky, protože se v tomto ukazateli nacházejí na úrovni mezinárodního průměru.

Obrázek 1 | Souhrnný výskyt šikany na základě výpovědí žáků (TIMSS 2011 a PIRLS 2011)

